
Pázmány Law Working Papers

2022/10

Veres Zoltán

**A fogyasztói hiteljog főbb szabályozási
fejleményei másfél évtized távlatából,
különös tekintettel a közösségi jogra**

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Pázmány Péter Catholic University Budapest

<http://www.plwp.eu>

A fogyasztói hiteljog¹ főbb szabályozási fejleményei másfél évtized távlatából, különös tekintettel a közösségi jogra²

Veres Zoltán PhD.

(megbízott oktató, PPKÉ JÁK Pénzügyi Jogi Tanszék)

Absztrakt

A pénzügyi szolgáltatásokat igénybevevő fogyasztók védelme szempontjából az érintettek széles körére tekintettel, az egyik legmeghatározóbb terület a hitelezés. Az erre vonatkozó szabályanyag a közösségi jogban viszonylag későn, az 1980-as években indult fejlődésnek. Az eltérő tagállami megoldások számos problémát (többek között a hitelezők közötti verseny torzulását, a határon átnyúló hitelek elérhetőségének korlátozását, eltérő fogyasztóvédelmi mechanizmusokat), végső soron a belső piac működésének anomáliáit eredményezték. Ezért a korábbi, jelentős eltéréseket engedő rendelkezéseket felváltotta a teljes harmonizációra törekvő 2008/48/EK irányelv, amelynek implementációja a magyar jogban is a korábbinál átláthatóbb, hatékonyabb regulációt eredményezett (ld. a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvényt). Bár a szabályozás az eltelt időszakban számos változáson keresztülment, egyes elemei stabilnak bizonyultak. Ugyanakkor – elsősorban a technikai fejlődés következtében - olyan új problémák is felszínre kerültek, melyekre a jelenlegi keretrendszer már nem minden esetben tud megfelelő válaszokat adni.

1. Bevezetés, problémafelvetés

A tárgyalt témának különös *aktualitást* adnak napjaink sajnálatos fejleményei, az orosz-ukrán háború, a kivetett gazdasági szankciók, illetve az ennek nyomán kibontakozó gazdasági helyzet alakulása, amely elsősorban infláció elszabadulása³ folytán alapvetően befolyásolja a kamatokat is,⁴ másrészt a gazdasági helyzet romlása gyakran magával hozza a hitelek bedőlését is. Érdeemes ezért megvizsgálni, hogy a jogi szabályozás megfelelő védelmet nyújt-e a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő csoportoknak.

---

¹ A 'fogyasztói hitel' kifejezés általánosan elterjedt, azonban gyakran találkozunk fogyasztási kölcsön/hitel kifejezésekkel is. Az ezzel kapcsolatos *terminológiai problémákat* egy korábbi írásomban vizsgáltam. Ezek lényege röviden a következőkben foglalható össze: az Fhtv. a hitel fogalma (helyesebben, a törvény hatálya) alá vonja a Ptk. szerinti hitelszerződést és kölcsönszerződés alapján nyújtott szolgáltatást is. Másrészt, a 87/102/EGK irányelv átültetését megvalósító két törvény (Fgytv. és rHpt.) fogyasztó fogalma is eltérő volt: míg az rHpt. csak a természetes személyeket tekintette fogyasztónak, addig az Fgytv. bizonyos körben egyéb jogalanyokat is. E kettősséget épp az Fhtv. oldotta fel, hatályon kívül helyezve mind az rHpt., mind az Fgytv. vonatkozó rendelkezéseit. Ld. Veres Zoltán: A fogyasztói hitelezés szabályainak fontosabb változásai az elmúlt évtizedben, különös tekintettel a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló törvényre. *Iustum Aequum Salutare*, 2022/1. 107–116. o.

² A jelen írás a Budapesti Gazdasági Egyetemen létrejött Fogyasztóvédelmi Kutatócsoport által 2022. október 26-án megrendezett Fogyasztóvédelmi aktualitások című tudományos konferencián elhangzott előadásom szerkesztett változata.

³ A Központi Statisztikai Hivatal kezdő oldalán jelen sorok írásakor (2022.10.15.) elérhető legfrissebb, 2022. szeptemberi inflációs adat 20,1 %. Ld. <https://www.ksh.hu/>

⁴ Mindezt a jegybanki alapkamat alakulása is jól szemlélteti: 2022. január 1-jén az alapkamat 2,40 %-on állt, jelen sorok írásakor (2022. szeptember 28-tól) pedig elérte a 13,00 %-ot. Forrás: https://www.mnb.hu/Jegybanki_alapkamat_alakulasa?datefrom=2021.12.01.&datetill=2022.10.15.&order=0

Ami a másfél évtizedes időhorizont, mint *vizsgálati időkeret* kiválasztását illeti, ezt elsősorban az indokolja, hogy 14 esztendővel ezelőtt lépett hatályba a fogyasztói hiteljog (újra)szabályozásában alapvető fontosságú mérőföldkövet képező közösségi jogi irányelv, Az Európai Parlament és a Tanács 2008/48/EK irányelve (2008. április 23.) a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: *Irányelv*), amelyet rövidesen a magyar jogba történő implementáció követett, a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény képében (a továbbiakban: *Fhtv.*). Ezzel ez a terület önálló törvényi rendezést nyert hazánkban, amely ha lassan is, de fokozatosan integrálódott a jogrendszerbe.⁵

2. A jelenlegi szabályozás előzményei

Az Európai Közösségen belül a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szabályozás egységesítése későn, ténylegesen csak az 1980-as évek végén, az 1990-es évek elején vette kezdetét.⁶ Bodzási Balázs e *megkésettség okát* elsődlegesen a pénzügyi szektor kiemelkedő jelentőségében látja, minek okán a tagállamok védeni próbálják saját piacukat. A jogegységesítés először a bankfelügyelet területén jelent meg, majd hamarosan kezdetét vette a szerződésekre vonatkozó harmonizáció is.⁷

Ami hazánkat illeti, a „fogyasztói hiteljog szabályozásának megjelenése Magyarországon – szemben más nyugat-európai országokkal – nem organikus fejlődéssel, hanem jogalkotói döntéssel magyarázható. A hiteljog fogyasztóvédelmi aspektusú szabályozására a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló Tanácsi *87/102/EGK irányelv átültetésének eredményeként*, az Európai Megállapodásból fakadó *jogharmonizációs kötelezettség következtében* került sor hazánkban” (kiemelések tőlem: V.Z.).⁸

Varga Nelli fenti sorai is utalnak arra, hogy az Irányelv előzményét jelentő 87/102/EGK irányelv a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről már hazai jogunkra is hatást gyakorolt. Ezen irányelv magyar jogrendszerbe történő *implementációját* több jogszabály, elsősorban a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: *Fgytv.*) 7. §-a, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: *rHpt.*) 212-214. §-ai valósították meg.⁹

---

⁵ A törvény jogi kapcsolódási pontjait és a jogalkalmazói gyakorlatot részletesebben az alábbi kommentár mutatja be: Torma Nikoletta - Veres Mária - Veres Zoltán (szerk.): Kompakt kommentár a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló törvényhez. Wolters Kluwer, Budapest, 2022.

⁶ Az első, ebbe a körbe tartozó jogalkotási aktusnak, az ún. 1. bankjogi koordinációs irányelvnek (azaz A hitelintézetek tevékenységének megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1977. december 12-i (77/780/EGK) első tanácsi irányelvnek) effektív jogegységesítő hatása még nem igen volt.

⁷ Bodzási Balázs: A pénzügyi szolgáltatások harmonizálása az Európai Unióban és ennek hatása a tagállamok polgári jogi szabályozására, 67. o. Jog-Állam-Politika, 2014/3. 65-78. o.

⁸ Varga Nelli: A fogyasztói kölcsönszerződések jöerkölcsebe ütközése. In: Szikora Veronika – Árva Zsuzsanna (szerk.): A fogyasztói védelmének új irányai és kihívásai a XXI. században. Debrecen, A Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának kiadványa, 2018. 112. o.

⁹ Gyuris Árpád: Az Európai Unió hatása a magyar szerződési jogra (különös tekintettel a fogyasztói szerződés tisztességtelen feltételei szabályainak meghatározására a magyar magánjogi kódexekben). PhD értekezés, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar, 2018. 84. o.

Az implementáció érdekében szükséges változásokat a - címével ellentétben nem csak az rHpt-t, hanem számos más jogszabályt módosító - 2000. évi CXXIV. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény módosításáról (a továbbiakban: *Módtv.*) emelte be az rHpt-be¹⁰, illetve az Fgytv-be.¹¹ Ezzel kapcsolatban Varga Nelli nehezményezi, hogy *a külön jogszabályokkal történő átültetés eltérő szabályozási környezetet és részletszabályozást teremt* ugyanazon jogintézménynek, s Vékás Lajossal egyetértve úgy véli, hogy a fogyasztói kölcsön szabályait sokkal célszerűbb lett volna a fogyasztóvédelmi törvényünkkel egyidejűleg a Ptk-ba illeszteni, vagy egy külön jogszabályba foglalni.

További problémát okoz, hogy az átültetés során a *terminológiai elnevezés is változott*. A közösségi jogban használt *fogyasztói hitel* elnevezéssel szemben a *magyar jogalkotó* a korábban már meghonosodott *fogyasztási kölcsön kifejezést használta*, ami azzal volt magyarázható, hogy az irányelv terminológiája, illetve tárgyi hatálya nem volt összeegyeztethető a magánjog terminológiai rendszerével és struktúrájával annál is inkább, mivel a magyar jogban a kölcsönszerződés és a hitelszerződés élesen elhatárolódik egymástól. Tekintettel továbbá arra, hogy mind a hitelintézeti törvény, mind a fogyasztóvédelmi törvény elsődlegesen közjogi normákat tartalmaz, ebben a környezetben kakukktojásnak számítottak a fogyasztói hiteljog és azon belül is a fogyasztási kölcsön magánjogi szabályai.¹²

a) Az rHpt. módosítása kapcsán a *Módtv.* indokolása rámutatott, hogy a jogharmonizációs programban is szereplő 87/102/EGK tanácsi irányelv 11. cikke „*azt a követelményt támasztja a (...) nemzeti szabályozásokkal szemben, hogy biztosítsák, a fogyasztási kölcsönszerződés ne hátráltassa a fogyasztót az áru értékesítőjével, illetve a szolgáltatás nyújtójával szemben*” ez utóbbi nem (szerződésszerű) teljesítése esetére biztosított jogai érvényesítésében. „*A fogyasztót nem érheti hátrány amiatt, hogy két külön szerződést kötött, egyet az adásvételről (vagy szolgáltatásról) az értékesítővel, egy másikat pedig az ellenszolgáltatás finanszírozására a hitelezővel*, s ennek megfelelően a hitelezővel szemben helytállni tartozna akkor is, ha az értékesítő az ő részére nem vagy nem megfelelően teljesít (azaz fizetne, de szolgáltatást nem kapna). E célból a fogyasztóval áru szállítására vagy szolgáltatás nyújtására irányuló szerződéses kapcsolatban álló gazdálkodó szervezet és a hitelező előzetes kizárólagossági megállapodásán alapuló kölcsönnyújtás esetében a hitelező mögöttes felelősségét írja elő az irányelv.”¹³ A *Módtv.* e követelményeknek való megfelelést célozza, visszatartási, elállás esetén pedig visszakövetelési jognak a fogyasztó javára történő előírásával a hitelezővel szemben.¹⁴

b) Az Fgytv-t módosító rendelkezések kapcsán a *Módtv.* indokolása rögzíti, hogy az rHpt. fogyasztóvédelmi, illetve fogyasztási kölcsönre vonatkozó szabályainak változásával

---

¹⁰ Ld. a 2000. évi CXXIV. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény módosításáról 128-132. §-t.

¹¹ Ld. a 2000. évi CXXIV. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény módosításáról 152. §-t.

¹² Varga Nelli: A fogyasztói hitel-megállapodások szabályozása, figyelemmel az EU-s irányelvre. Fogyasztóvédelmi Szemle, 2010/3. Online folyóirat, elérhető: http://www.fvszemle.hu/archivum/2010_szept/kilato/a_fogyasztoi_hitelmegallapodasok/

¹³ 2000. évi CXXIV. törvény indokolása a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény módosításáról, Részletes indokolás a 126-132. §-hoz.

¹⁴

párhuzamosan a fogyasztóvédelemről szóló törvényt is módosítani kell, a belső jog összhangja miatt is.¹⁵

3. A 2008/48/EK irányelv

A Bizottság a 87/102/EGK irányelv alkalmazásával kapcsolatban szerzett tapasztalatokról több alkalommal is jelentést tett közzé, valamint az érdekelt felekkel konzultációkat kezdeményezett. Ezek tapasztalataiból kiderült, hogy a tagállamok szabályozásában továbbra is jelentős eltérések vannak a fogyasztói hitelekre vonatkozó rendelkezésekben,¹⁶ ezért a fent vázolt problémák kiütközése szabályozási reformot követelt. Ennek ellenére az új közösségi jogi aktus megjelenésére több, mint két évtizedet kellett várni.

3.1. Az újraszabályozás főbb indokai és célkitűzései

A 2008/48/EK Irányelv preambuluma megfogalmazza az újraszabályozás indokait és kijelöli az elérni kívánt célokat. Az újraszabályozás indokai körében a preambulum a következő okokat jelöli meg:

- Jelentős *eltéréseket* állapíthatók meg az egyes tagállamok jogszabályai között általában a természetes személyeknek nyújtott hitelek és különösen a fogyasztói hitel területén. A *tagállamok* a 87/102/EGK irányelv mellett a jogi vagy gazdasági helyzet nemzeti szintű különbségei következtében *eltérő fogyasztóvédelmi mechanizmusokat alkalmaznak*.
- A nemzeti különbségekből származó de facto és de iure helyzet egyes esetekben a közösségi *hitelezők közötti verseny torzulásához* vezet, és akadályokat hoz létre a belső piac működését illetően olyan esetekben, amikor a tagállamok a 87/102/EGK irányelvben előírtaknál szigorúbb kötelező rendelkezéseket fogadtak el. Ez korlátozza a fogyasztók lehetőségét arra, hogy a *határokon átnyúló hitelek fokozatosan növekvő elérhetőségét közvetlenül kihasználják*.
- A fogyasztók által igénybe vett *hiteltípusok jelentős mértékben fejlődtek, új hiteleszközök jelentek meg*, és igénybevételük folyamatosan növekszik.¹⁷
- Fontos, hogy a piac a fogyasztók bizalmának biztosítása érdekében megfelelő szintű fogyasztóvédelmet nyújtson. Így lehetségesnek kell lennie, hogy a *hitelajánlatok szabad mozgása* mind a hitelajánló, mind a hiteligénylő számára optimális körülmények között valósuljon meg, kellő figyelmet fordítva az egyes tagállamok sajátos körülményeire.

---

¹⁵ 2000. évi CXXIV. törvény indokolása a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény módosításáról, Részletes indokolás a 152. §-hoz.

¹⁶ Hajnal Zsolt: A pénzügyi fogyasztóvédelmi szabályok aktuális változásai az Európai Unió jogalkotási folyamatainak tükrében. Debreceni Jogi Műhely, 2009/1. szám. Online folyóirat, http://www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/1_2009/a_penzugyi_fogyasztovedelmi_szabalyok_aktualis_valtozasai_az_europai_unio_jogalkotasi_folyamatainak_tukreben/

¹⁷ Ide kapcsolódik az a körülmény, hogy „az elmúlt két évtizedben *feltűnően megnőtt a fogyasztói hitelek aránya* és jelentősége. Két évtizeddel ezelőtt a fogyasztók szinte még mindent készpénzzel fizettek ki, így csak ritkán szembesültek az eladósodottság problémájával. Mára az európai fogyasztók átlagosan 15 százaléka adósodott el.” Vejkey Imre (KDNP) felszólalása A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvényt és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló T/1997. számú törvényjavaslat kapcsán Elérhető: https://www.parlament.hu/naplo40/030/n030_0018.htm

- *Teljes harmonizációra* van szükség annak biztosítására, hogy a Közösségben valamennyi fogyasztó érdekeit magas szinten és egyenlő módon védelmezzék, illetve, hogy valódi belső piacot lehessen létrehozni. Ezért a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy vezethetnek be olyan nemzeti rendelkezéseket, amelyek eltérnek az ezen irányelvben meghatározottaktól. Ilyen korlátozás azonban csak olyan esetben alkalmazandó, amikor harmonizált rendelkezések szerepelnek ebben az irányelvben. Ilyen *harmonizált rendelkezések hiányában a tagállamok szabadon tarthatnak fenn vagy vezethetnek be nemzeti jogszabályokat*. Ennek megfelelően a tagállamok *például* fenntarthatnak vagy bevezethetnek nemzeti rendelkezéseket az eladó vagy a szolgáltatást nyújtó és a hitelező egyetemleges felelősségére vonatkozóan.
- A fogyasztók számára védelmet kell biztosítani a *tisztességtelen vagy megtévesztő gyakorlatokkal* szemben, különös tekintettel az információknak a hitelező által történő nyilvánosságra hozatalára, összhangban a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK tanácsi és európai parlamenti irányelvvel
- külön rendelkezni kell a hitelmegállapodásokkal kapcsolatos *reklámokról*, valamint az alapvető információk bizonyos elemeiről, amelyeket a fogyasztók rendelkezésére kell bocsátani különösen annak érdekében, hogy a különféle ajánlatokat összehasonlíthassák.
- Annak érdekében, hogy a fogyasztók a tények teljes ismeretében hozhassanak döntést, a *hitelmegállapodás megkötését megelőzően megfelelő tájékoztatást kell kapniuk* a hitel feltételeiről, költségeiről és kötelezettségeikről olyan tájékoztató formájában, amelyet a fogyasztók magukkal vihetnek és tanulmányozhatnak. Az ajánlatok lehető legteljesebb mértékű *átláthatósága és összehasonlíthatósága* érdekében az ilyen tájékoztatásnak különösen magában kell foglalnia a hitelre alkalmazandó *teljeshiteldíj-mutatót*, amelyet a Közösség egész területén ugyanolyan módon kell meghatározni. Mivel a teljeshiteldíj-mutató ebben a szakaszban csak példával jelezhető, az ilyen példának *reprezentatívnek* kell lennie.

3.2. Az Irányelv implementációja

Az Irányelv hazai jogba történő átültetését immár egyetlen jogszabály, az Fhtv. valósította meg. E törvény megalkotásával a jogalkotó célja – az Általános indokolásban kifejtettek szerint¹⁸ – kettős volt: egyrészt az Európai Parlament és a Tanács 2008. április 23-i 2008/48/EK irányelvének átültetése, másrészt a jelzáloghitelek vonatkozásában az irányelvben foglaltakhoz hasonló szabályok megalkotása.

4. Fogyasztóvédelem az ingatlanfedezettel biztosított hitelek esetén: a Jelzáloghitel irányelv

Az Irányelv kifejezetten rögzíti, hogy az ingatlanfedezettel biztosított hitelnyújtásra vonatkozó hitelmegállapodásokat ki kell zárni a hatálya alól, mivel az ilyen hitel nagyon sajátos típust képvisel.¹⁹ Az ezekre vonatkozó külön közösségi jogi aktus az Európai Parlament és a Tanács 2014/17/EU irányelve (2014. február 4.) a lakóingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói

¹⁸ Általános indokolás a T/1101. számú törvényjavaslathoz, 31. o.

¹⁹ Irányelv (14) preambulumbekzdés.

hitelmegállapodásokról, valamint a 2008/48/EK és a 2013/36/EU irányelv és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról (a továbbiakban: *Jelzáloghitel irányelv*), amely elsődlegesen arra a helyzetre reagál, hogy az *uniós fogyasztók adósságszintje jelentős, és a tartozások nagy része a lakóingatlanokhoz kapcsolódó hitelekben koncentrálódik*.²⁰ A felmerülő problémák kezelése érdekében a direktíva „olyan rendelkezéseket állapít meg, amelyek a lehető legteljesebb harmonizációt biztosítják a szerződéskötést megelőző tájékoztatásnak az egységes európai adatlapon (a továbbiakban: EEA) való nyújtása, valamint a THM számítása tekintetében.”²¹

Kiemelést érdemel a Jelzáloghitel irányelv *fogyasztó fogalma*. Bár ennek kapcsán kifejezetten visszautal az Irányelvben írt meghatározásra, mégis *tágabb* az abban foglaltaknál. A Jelzáloghitel irányelv is kiindulópontként rögzíti, hogy a fogyasztó fogalomnak azon természetes személyeket kell magában foglalnia, akik szakmájuk, üzleti tevékenységük vagy foglalkozásuk körén kívül eső területen járnak el, azonban figyelemmel van az ún. *kettős célú szerződésekre* is (amelyeknél a szerződést részben a személy szakmájához, üzleti tevékenységéhez vagy foglalkozásához kapcsolódó, részben pedig azon kívül eső célból kötik), és rögzíti, hogy a szakmához, üzleti tevékenységhez vagy foglalkozáshoz kapcsolódó célnak a szerződés egésze szempontjából nincs elsődleges jelentősége, az adott személy szintén fogyasztónak tekintendő.²²

5. Az Fhtv. fontosabb változásai a hatálybalépése óta eltelt időszakban

Az Fhtv. a közlönyállapot óta 21 alkalommal (legutóbb 2021. március 10-i hatálybalépéssel) esett át kisebb-nagyobb módosításon. Az egyik legjelentősebb módosítást (illetve inkább kiegészítést) talán a 2015. évi CCXV. törvény a pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőit érintő törvények jogharmonizációs célú módosításáról jelentette, amely a Jelzáloghitel irányelv átültetése érdekében született. Hasonlóan mélyreható és terjedelmes változást hozott a „fair bank törvényként” ismertté vált 2014. évi LXXVIII. törvény a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról [többek között a Teljes Hiteldíj Mutató (THM) plafonok, egyoldalú szerződésmódosítás, hitelszerződés felmondására vonatkozó egyes rendelkezések, devizaalapú hitelekre vonatkozó szabályok beépítésével]. A teljesség igénye nélkül a fontosabb változások lényege röviden az alábbiakban foglalható össze:

a) Némiképp módosult az Fhtv. hatálya, amennyiben a 2017. július 1-jétől hatályos szöveg a fogyasztó és a hitel fogalmát is kiterjesztette:

– fogyasztó: az önálló foglalkozása és gazdasági tevékenysége körén kívül eljáró természetes személy, valamint az értékpapír kibocsátása mellett megvalósuló zálogkölcsonnyújtás esetén a zálogtárgy birtokát hitelezőre átruházó természetes személy,

– hitel: a hitelszerződés alapján nyújtott szolgáltatás, valamint az értékpapír kibocsátása mellett nyújtott zálogkölcson.

A fogyasztó fogalmának mikénti meghatározásának jelentőségéről a fogalommeghatározások kapcsán szólnunk.

---

²⁰ Jelzáloghitel irányelv (3) preambulumbekzdés.

²¹ Jelzáloghitel irányelv (7) preambulumbekzdés.

²² Jelzáloghitel irányelv (12) preambulumbekzdés.

b) Szinte teljesen kicserélődött a hitelszerződés megkötését megelőző tájékoztatásra vonatkozó szabályozás (Fhtv. 5–13. §); e változások egy része az elektronikus azonosítással és a felügyeleti szervben bekövetkező változásokkal [ti. a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: PSZÁF) helyett a felügyeleti feladatokat 2013. október 1-jétől a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) látja el, illetve a Pénzügyi Békéltető Testület (a továbbiakban: PBT) megjelenése] függ össze.

c) Beépítésre került az Fhtv. szövegébe 2016-ban az Árukapcsolás és csomagban történő értékesítés cím (Fhtv. 14/A. §), valamint A jelzáloghitel fedezetéül szolgáló ingatlanok értékelése cím (Fhtv. 14/B. §).

d) 2014. december 6-tól az Fhtv. szabályozza a hatálya alá tartozó egyes szerződések esetén a THM maximumokat és az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeit (Fhtv. 17/A–17/F. §). Szintén 2014 decemberében jelent meg az 56/2014. (XII. 31.) NGM rendelet a fogyasztónak nyújtott hitellel kapcsolatos egyes tájékoztatási szabályokról, amely deklaráltan az Európai Parlament és a Tanács 2008. április 23-i 2008/48/EK irányelvének való megfelelést szolgálja. Ennek egyik legfontosabb rendelkezése, hogy a hitelező/hitelközvetítő a hitelszerződés törlesztőrészletének várható változását, illetve annak lehetséges hatásait bemutató, az 56/2014. (XII. 31.) NGM rendelet 1. melléklete szerinti mintatáblázatot köteles a fogyasztó rendelkezésére bocsátani.

e) A devizaalapú hitelekre (Fhtv. 21/A–21/B. §), hitelszerződés felmondására (Fhtv. 20/A–20/C. §) vonatkozó garanciális szabályok megjelenése.

A sok változás mellett némi *stabilitást* mutat, hogy az Fhtv. egyes alapvető jogintézményeire vonatkozó szabályok nem, vagy alig változtak az elmúlt időszakban (úgy mint a hitelszerződésre vonatkozó követelmények, a fogyasztó elállási joga, az előtörlesztés, a hiteltúllépés).

6. Összegzés

Az Fhtv. hatálybalépése óta eltelt csaknem másfél évtized lehetőséget adott arra, hogy a joggyakorlatba szervesen beépüljön, azonban a joggyakorlat tanulmányozása során azt tapasztaltam, hogy az Fhtv. által (is) érintett szabályozási tárgykörökben az ügyeket a bíróságok inkább más jogszabályokra történő hivatkozások (mindenekelőtt a Ptk./rPtk. vagy a Hpt./rHpt.) alapján igyekeztek eldönteni. Ennek természetesen a legtöbb esetben az az oka, hogy a tárgyalt ügyek többnyire olyan szerződéses jogviszonyokat érintenek, amelyek létrejöttékor az Fhtv. még nem is létezett.

A jelen és a közeljövő tendenciáit vizsgálva úgy tűnik, hogy az Fhtv. egyes jogintézményei kellő védelmet nyújtanak a fogyasztók számára. Különösen *előremutatónak* bizonyult a tájékoztatásra vonatkozó szabályozás, ezek között is a prevenciót szolgáló előzetes tájékoztatás jogintézménye és a törvény mellékletében található, rövid, formalizált tájékoztató sablonok bevezetése. Ugyanakkor egyes jelenségekre a jelen szabályozási keretrendszer – ez alatt nem csak, sőt nem elsősorban az Fhtv-t értve - nem ad megfelelő választ. Az innovációk, FinTech és BigData terjedésének gyors üteme miatt a szabályozóknak is rugalmasnak kell lenniük és a piaci fejlemények folyamatos monitorozása mellett gyorsan kell reagálniuk a változásokra. Csupán egyetlen példát említve a megválaszolatlan problémákra, az ún. BigTech vállalatok

által jelentett fenyegetések kezelése a pénzügyi intézmények és fogyasztók számára a mai napig nem kellőképpen rendezett...²³

---

²³ E veszélyeket és ezzel együtt a BigTech által jelentett lehetőségeket mutatja be Horváth Dóra: Digitális transzformáció és üzletimodell-innováció: a feldolgozóiparban, az energia- és a pénzügyi szektorban. Doktori Értekezés, Budapest, 2021. 136. o.